

Λαζαρος Σκύβρας επίσης (1767), γράφας Χρονολογίαν τῶν Αὑθεντῶν τῆς Οὐγκροβλαχίας¹, Γεώργιος δ' Ἰπομενάς, Ιατροφιλόσοφος (1710)², Γεώργιος Θεοδωρίδης (1739), Ἰωάννης Πουτπούτης (1762)³, Παρθένιος δ' Μεταξόπουλος, λόγιος (1775)⁴, καὶ ἕτεροι δεικνύουσι τὴν ἀδιάκοπον καλλιέργειαν τῶν γραμμάτων ἐν τῇ πατρίδι τοῦ Βησσαρίωνος.

Τὸν αὐτὸν ὄργανισμὸν περὶ τὰ γράμματα ἔστιν εἰκάσαι καὶ ἐν *Χαλδεΐα* ἐκ τοῦ ἰκανοῦ ἀριθμοῦ τὸν αὐτόθεν ἐξεληθόντων λογίων, ἀνδρῶν οὐκ εὐκαταφρονήτων, διδασκάντων καὶ ἐν Τραπεζοῦντι, ὡς εἴρηται, ὧν ἐπιγραφαὶ σώζονται ἐν πολλοῖς βιβλίοις ἀποκειμένοις ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῶν παρακειμένων Μονῶν Σουμελά, Περιστερεῶνος καὶ Βαζελῶνος⁵. Περὶ τὸ 1765 Σχολὴν Ἑλληνικὴν ἐν Θεοδοσιουπόλει (Ἐρζερουμ) συνέστησε, καὶ ἐδίδασκεν ἐν αὐτῇ ὁ Πρωτοσύγκελος τοῦ τότε Θεοδοσιουπόλεως, παρ' ᾧ ἐμαθήτευσε καὶ Γερμανὸς Ἱερομόναχος, ὁ ὕστερον ἐν Καισαρείᾳ διδάξας⁶. Τῷ δὲ 1800 ὑφίστατο αὐτόθι Ἑλληνικὴ Σχολή, ἐν ᾗ ἐμαθήτευσε καὶ Σάββας ὁ Τριαταφυλλίδης⁷. Αὐτόθεν δὲ καὶ ἐκ Τραπεζοῦντος προσεχέοντο τὰ φῶτα καὶ μακράν. Νικόδημος Ἱερομόναχος ἐκ πόλεως Φάσιδος (1665) ἦν ἀνὴρ λόγιος⁸. Ἐκ δὲ Τραπεζοῦντος ὀλίγον ὕστερον (1695) διδάσκαλός τις Θεόδωρος καλούμενος⁹, προσεκληθῆς εἰς *Σινώπην* πρὸς

(1) Μελετ. Ἐκκλ. Ἱστορ. Δ', 223.

(2) Ἐ' Ἀπανθίσματα ποιητικὰ συλλεχθέντα εἰς τὴν ἔνδοξον καὶ ὑπέρλαμπρον Ιατροφιλόσοφον δαφνοστεφηφορίαν τοῦ εὐγενεστάτου καὶ λογιωτάτου Κυρίου Γεωργίου Ἰπομενά, εὐπατρίδου Τραπεζοῦντος, παρὰ Ἰωάννου Ἱερῆως τοῦ Ἀβραμίου καὶ παρ' αὐτοῦ προσφωνηθέντα τῇ Γαληνοτάτῃ, Ἐκλαμπροτάτῃ καὶ Εὐσεβιάστῃ κυρίῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ Κωνσταντίνῳ Βασσαράδᾳ, Αὐθέντῃ καὶ Ἠγεμόνι πάσης Οὐγκροβλαχίας, καὶ τοῦ δαφνηφοροῦντος Προστάτη Μεγαλοπρεπεστάτῃ. Ἐνετίησι 1709. » Βρετοῦ Β', ἀριθ. 79.

(3) Ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 111. σημ. 3.

(4) Αὐτόθι.

(5) Π. Τριανταφυλλίδου τὰ Ποντικὰ κτλ. σελ. 39—49.

(6) Γερμ. Γρηγορά ἐν ἔγγρ. σημ. (Ἔρα κατωτέρω περὶ Καισαρείας).

(7) Π. Τριανταφυλλίδου κτλ. σελ. 191.

(8) Ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 111 σημ. 3. (ἐν σελ. 31 σημ. 2.)

(9) Ἴσως ὁ Συμεῶνος ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 111.

